

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Tdo/21/2016
Identifikačné číslo spisu: 6115010069
Dátum vydania rozhodnutia: 22.06.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Daniel Hudák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:6115010069.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Daniela Hudáka a sudcov JUDr. Štefana Micháliku a JUDr. Martina Bargela v trestnej veci obvineného L. V. pre prečin nezaplatenie dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona na verejnom zasadnutí konanom 22. júna 2016 v Bratislave, o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 2To/28/2015, z 26. marca 2015, takto

rozhodol:

Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 2To/28/2015, z 26. marca 2015

bol porušený zákon

v ustanoveniach § 193 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku, § 241 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku, § 215 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku

v prospech obvineného L. V..

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku sa

z r u š u j e

uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 2To/28/2015, z 26. marca 2015 a uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 3T/7/2015, zo 4. februára 2015.

Z r u š u j ú sa aj všetky rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Okresnému súdu Banská Bystrica sa **p r i k a z u j e**, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 3T/7/2015, zo 4. februára 2015 bolo postupom podľa § 241 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku, z dôvodu uvedeného v § 215 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku zastavené trestné stíhanie vedené proti obvinenému L. V. stíhanému za spáchanie prečinu nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona pre skutok, že

ako samostatne zárobkovo činná osoba vykonávajúca podnikateľskú činnosť pod obchodným menom L. V., IČO: XXXXXXXXX, miesto podnikania I., za obdobie august 2011 až máj 2014 nezaplatil v lehote splatnosti stanovenej zákonom č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov poistné na sociálne poistenie v sume 4 127,61 € s tým, že po začatí trestného stíhania dňa 18. augusta 2014 uhradil z celkovej dlžnej sumy 4 127,61 € sumu 1 897,27 € ako poistné na sociálne poistenie za obdobie august 2011 až december 2012,

pretože tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením, sp. zn. 2To/28/2015, z 26. marca 2015 podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku zamietol sťažnosť okresného prokurátora podanú proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 3T/7/2015, zo 4. februára 2015.

Proti označenému uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici podal dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky v neprospech obvineného z dôvodu § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku. V dovolaní uviedol: „Vykonaným dokazovaním v priebehu prípravného konania bolo jednoznačne preukázané, že obvinený L. V. ako samostatne zárobkovo činná osoba vykonávajúca podnikateľskú činnosť nezaplatil za obdobie august 2011 až máj 2014 v lehote splatnosti stanovenej zákonom č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov poistné na sociálne poistenie v sume 4 127,61 €, a to napriek tomu, že v čase splatnosti daného poistného mal dostatok finančných prostriedkov na úhradu predmetnej sumy sociálnej poisťovni. Na základe toho bolo L. V. v súlade s ustanovením § 206 ods. 1 Tr. por. vznesené obvinenie pre prečin nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Tr. zák. a následne bola na obvineného podaná pre uvedený trestný čin obžaloba. Je pravdou, že dňa 18. augusta 2014, t. j. po začatí trestného stíhania, L. V. uhradil na dlžnom poistnom sumu 1 897,27 €, v dôsledku čoho nedoplatok na poistnom ku dňu vznesenia obvinenia predstavoval sumu 2 230,34 € (teda sumu nedosahujúcu výšku kvalifikačného znaku prečinu nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Tr. zák.), avšak táto skutočnosť nemá vplyv na posudzovanie trestnosti a právnej kvalifikácie konania obvineného. Trestný čin nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Tr. zák. obvinený L. V. dokončil nezaplatením poistného na sociálne poistenie v lehote splatnosti stanovenej zákonom č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a uhradenie časti dlžnej sumy po začatí trestného stíhania nemá a nemôže mať za následok zánik trestnosti skutku. K tomu by došlo iba v tom prípade, ak by obvinený uhradil celú dlžnú sumu za splnenia podmienok uvedených v ustanovení § 86 ods. 1 písm. e/, ods. 2 Tr. zák. Vzhľadom na uvedené skutočnosti inkriminovaný skutok, pre ktorý bola na obvineného L. V. podaná obžaloba, bolo potrebné po právnej stránke kvalifikovať ako trestný čin nezaplatenie dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Tr. zák. Právoplatné rozhodnutie Okresného súdu v Banskej Bystrici (v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici) o zastavení trestného stíhania obvineného L. V. pre skutok z dôvodu § 215 ods. 1 písm. b/ Tr. por. - t.j., že skutok nie je trestným činom, preto považuje generálny prokurátor za nezákonné, založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku. Uvedená skutočnosť je zrejماً už zo samotného výroku napadnutého uznesenia prvostupňového súdu, pretože skutok - tak, ako je uvedený v skutkovej vete výrokovej časti uznesenia („obvinený nezaplatil v lehote splatnosti poistné na sociálne poistenie v sume 4 127,61 €“) nezodpovedá právnomu posúdeniu skutku, ktorý podľa názoru súdu nie je trestným činom. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhujem, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky: 1) podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 2 To/28/2015, zo dňa 26. marca 2015 ako aj v konaní, ktoré tomuto rozhodnutiu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 193 ods. 1 písm. c/, § 241 ods. 1 písm. c/, § 215 ods. 1 písm. b/ Tr. por. a v ustanovení § 278 ods. 1 Tr. zák. v prospech obvineného L. V. 2) podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 2 To/28/2015, zo dňa 26. marca 2015 ako aj predchádzajúce uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 3T/7/2015, zo dňa 4. februára

2015. 3) podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Okresnému súdu v Banskej Bystrici prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.“

K dovolaniu prokurátora sa vyjadril obvinený v podstate tak, že: „Vznesenie obvinenia je dôležitým procesným úkonom, ktorým sa proti určitej osobe začína trestné stíhanie za konkrétny skutok, ktorý je trestným činom, nie ktorý bol trestným činom a súčasne sa určuje jej procesné postavenie v trestnom konaní ako obvineného. Až od tohto okamihu možno proti tejto osobe použiť prostriedky, ktoré poskytuje Trestný poriadok proti obvinenému. Na druhej strane si táto osoba môže uplatňovať práva, ktoré jej prislúchajú ako obvinenému. Osoba sa stáva obvineným vydaním uznesenia o vznesení obvinenia. Ku dňu vznesenia obvinenia mal obvinený po lehote splatnosti dlh na poisťovníku na sociálne poistenie v sume len 2 230,34 €, čo nestačí na vznesenie obvinenia pre prečin nezaplatenia dane a poisťovníku podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona, ktorý na trestnú zodpovednosť vyžaduje nezaplatenie poisťovníku na sociálne poistenie vo väčšom rozsahu, ktorý je najmenej 2 660 €. Podľa § 369 ods. 2 Tr. poriadku proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. a/ Tr. por. generálny prokurátor proti ktorémukoľvek výroku. Prvý námestník generálneho prokurátora nie je oprávnený podať dovolanie. Na základe uvedeného si dovoľujeme navrhnúť, aby dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietol dovolanie, lebo bolo podané neoprávnenou osobou, alternatívne, aby na verejnom zasadnutí dovolanie uznesením podľa § 392 ods. 1 Tr. poriadku zamietol“.

K dovolaniu prokurátora sa vyjadrila aj Sociálna poisťovňa, pobočka Banská Bystrica nasledovne: „Nesúhlasíme s uvedeným názorom Okresného súdu vysloveným v odôvodnení uznesenia, sp. zn. 3T/7/2015, zo dňa 4. februára 2015, ktorý si v celom rozsahu osvojil aj Krajský súd v Banskej Bystrici v uznesení, sp. zn. 2To/28/15, zo dňa 26. marca 2015 vo veci zastavenia trestného stíhania z dôvodu, že obžalovaný L. V. po podaní trestného oznámenia ako aj po začatí trestného stíhania čiastočne zaplatil dlžné poisťné, ktoré je predmetom tohto konania, a to vo výške 1 897,27 EUR, čím došlo k zníženiu dlžného poisťného na sumu 2 230,34 EUR, na základe čoho súd konanie zastavil, pretože nie je skutok trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci s poukazom na to, že nie sú naplnené všetky zákonné znaky skutkovej podstaty prečinu nezaplatenia dane a poisťného podľa § 278 ods. 1 Tr. zák., keďže neuhradené poisťné nedosahuje výšku väčšej škody. V čase podania trestného oznámenia ako aj v čase začatia trestného stíhania predstavoval nedoplatok na neuhradenom poisťnom za SZČO za vyššie uvedené obdobie sumu 4 127,61 EUR. Aj keď došlo po začatí trestného stíhania k čiastočnej úhrade poisťného, stále zostalo neuhradené poisťné za zostávajúce obdobie vo výške 2 230,34 EUR. Zároveň poznamenávame, že uvedený subjekt L. V. ako SZČO si už aj v minulosti neplnil svoje odvodové povinnosti a aj v súčasnosti je naďalej registrovaný ako SZČO, podľa zákona č. 461/2003 Z.z. mu naďalej vzniká povinnosť platiť poisťné na sociálne poistenie, toto však neplatí, čím mu dlžné poisťné stále narastá. K dnešnému dňu predstavuje nezaplatené poisťné a penále za celé obdobie registrácie subjektu výšku 19 391,68 EUR. Znaleckým dokazovaním bolo jednoznačne v prípravnom konaní preukázané, že obžalovaný mal v čase splatnosti poisťného dostatok finančných prostriedkov na zaplatenie poisťného na sociálne poistenie, napriek tejto skutočnosti poisťné nezaplatil, čím podľa názoru poškodenej v predmetnom konaní došlo k naplneniu všetkých znakov skutkovej podstaty trestného činu nezaplatenia dane a poisťného podľa § 278 ods. 1 Tr. zák., a preto považujeme zastavenie trestného stíhania, nakoľko nie je tento skutok trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci, za nezákonné. Na základe vyššie uvedeného sa plne stotožňujeme s právnym názorom generálneho prokurátora v podanom dovolaní zo dňa 16. septembra 2015“.

K vyjadreniu Sociálnej poisťovne, a.s., sa vyjadril obvinený nasledovne: „Nikto nemôže byť obvinený za skutok, ktorý nie je trestným činom. Rozhodujúce je, že ku dňu vznesenia obvinenia mal obvinený po lehote splatnosti dlh na poisťovníku na sociálne poistenie v sume len 2 230,34 €. Irelevantné sú aj vyjadrenia sociálnej poisťovne, že „si už aj v minulosti neplnil svoje odvodové povinnosti“, čiže „aj v súčasnosti mu vzniká povinnosť platiť poisťné na sociálne poistenie, toto však neplatí a ku dňu 18. februára 2016 má mať nezaplatené poisťné a penále za celé obdobie registrácie subjektu vo výške 19 391,68 €. Na základe uvedeného si dovoľujeme zotrvať na návrhu, aby dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietol dovolanie, lebo bolo podané neoprávnenou osobou

(námestníkom generálneho prokurátora a nie generálnym prokurátorom), alternatívne, aby na verejnom zasadnutí dovolanie uznesením podľa § 392 ods. 1 Tr. poriadku zamietol“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. c/, písm. h/ Tr. por.), bolo podané oprávneným subjektom (§ 369 ods. 2 písm. a/ Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.), na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.), obsahuje odôvodnenie (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.) a dospel k záveru, že dovolanie generálneho prokurátora je dôvodné.

Generálny prokurátor v podanom dovolaní správne konštatoval, že žalovaný skutok bol dokonaný, nezaplatením poistného na sociálne poistenie v lehote splatnosti poistného. Poistné na sociálne poistenie, ktoré platí a odvádza zamestnávateľ je splatné v deň určený na výplatu príjmu zamestnanca - porovnaj § 143 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení.

Z uznesenia o vznesení obvinenia (č.l. 3 - 5) i z podanej obžaloby (č.l. 148) vyplýva, že poverený príslušník Policajného zboru aj prokurátor sa vysporiadali so skutočnosťou, že obvinený po začatí trestného stíhania „vo veci“ časť dlžného poistného uhradil a správne túto skutočnosť konštatovali vo svojich rozhodnutiach. Podstatným pre prípadné vyvodenie trestnej zodpovednosti voči obvinenému v predmetnej veci je zistenie, aký bol rozsah nezaplateného poistného na sociálne poistenie ku dňu jeho splatnosti, pretože okamih splatnosti poistného na sociálne poistenie ako jeden z formálnych znakov skutkovej podstaty trestného činu (objektívna stránka - konanie) a nie okamih vznesenia obvinenia ohraničuje dobu, ale i rozsah páchania trestného činu skrátenia dane a poistného a predstavuje okamih dokonania trestného činu.

Po tomto okamihu (po začatí trestného stíhania, ale i po vznesení obvinenia) sa páchatel' môže zbaviť trestnej zodpovednosti, využijúc dobrodenie zákona uvedené v ustanovení § 86 ods. 1 písm. e/ Trestného zákona o účinnej ľútosti len tak, že celé dlžné poistné na sociálne poistenie dodatočne zaplatí najneskôr v nasledujúci deň po dni, keď sa po skončení jeho vyšetrovania mohol oboznámiť s jeho výsledkami. Samozrejme pri zohľadnení ustanovenia § 86 ods. 2 Trestného zákona.

Tu je potrebné poznamenať, že v zmysle § 86 ods. 1 Trestného zákona trestnosť trestného činu skrátenia dane a poistného podľa § 278 Trestného zákona zaniká vtedy, ak páchatel' dodatočne zaplatil dlžné poistné na sociálne poistenie vyrátané ku dňu splatnosti a nie ku dňu vznesenia obvinenia. Ustanovenie § 86 ods. 1 písm. e/ Trestného zákona je formulované presne, zrozumiteľne a jednoznačne tak, že z neho nemôže vyplývať iný záver len ten, že obvinený musí dodatočne zaplatiť celú dlžnú sumu poistného a nie len jej časť. Ak by platil opak, mohlo by sa stať, že páchatel'ovi dlžiacemu poistné na sociálne poistenie v sume 2 661 € by stačilo, po začatí trestného stíhania, resp. po vznesení obvinenia, zaplatiť 2 €, a tak by sa podľa okresného i krajského súdu stal beztrestným, čo podľa názoru najvyššieho súdu nie je akceptovateľné, pretože toto celkom určite nebol zámer zákonodarcu.

Okresný súd i krajský súd síce procesne nekonštatovali a de jure vo svojich rozhodnutiach ani nepoužili ustanovenie § 86 ods. 1 písm. e/ Trestného zákona, de facto, ale toto ustanovenie použili v upravenej podobe, keď po čiastočnom zaplatení dlžného poistného páchatel'om zaplatenú časť poistného odrátali z celkovej nezaplatennej čiastky, a tak znížili následok trestného činu ku dňu vznesenia obvinenia. Tým ale nemohlo dôjsť a ani nedošlo k zmene rozsahu trestného činu (objektívna stránka skutkovej podstaty stíhaného trestného činu - aj následok) v čase dokonania tohto trestného činu.

Z uvedeného vyplýva opodstatnenosť podaného dovolania a právny záver najvyššieho súdu vyslovený vo výroku tohto rozsudku.

Preto najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

K argumentu obvineného, že prvý námestník generálneho prokurátora nie je oprávnený podávať dovolanie najvyšší súd poznamenáva, že sa mylí a do pozornosti dáva príkaz generálneho prokurátora

Slovenskej republiky č. 11/2013 - článok 6 písm. a/, podľa ktorého námestník generálneho prokurátora pre trestný úsek okrem vecí podľa článku 3 schvaľuje a podpisuje v zastúpení generálneho prokurátora vo veciach, ktoré patria do jeho riadiacej pôsobnosti dovolania a ich späťvzatie v konaní pred dovolacím súdom. Postup podľa vyššie uvedeného príkazu bol dodržaný.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.